Um veiðigjöld í Norður-Atlantshafi

Sjávarútvegsráðstefnan 2017

17. nóvember 2017

INTELLECON

Efnistök

- Hvað eru veiðileyfagjöld?
- Ólíkt fyrirkomulag í ólíkum löndum
  - Ísland, Grænland, Færeyjar, Noregur, Kanada
- Hvað endurspegla ólíkt fyrirkomulag?
- Atriði til umhugsunar

INTELLECON

Hvað eru veiðileyfagjöld?

- Tekjur af afrakstri sameiginlegra auðlinda
  - Kostnaðarþátttaka við stjórnun og nýtingu auðlindar
  - Umfram almennar skatttekjur
  - Stundum óljóst hvað eru veiðileyfagjöld og hvað ekki, en alltaf sérstök skattlagning
- Skattlagning auðlindaarðs (rentu)

Auðlindaarður

- Getur skapast við vissar aðstæður þegar vel tekst til við stjórnun auðlinda
- Umgjörð auðlindanýtingar skiptir höfuðmáli
- Ekki sjálfgefið að arður myndist við nýtingu auðlinda

Erfiður samanburður milli landa

- Ólíkar *veiðar*
  - Hlutfall uppsjávarafla
  - Hlutfall botnfiskafla
  - Sveiflur í verði og afkomu
- Mismunandi *aðstæður*
  - Efnahagslegt mikilvægi
  - Staðbundið mikilvægi/ þjóðhagslegt mikilvægi

Ólíkar aðstæður við Norður-Atlantshaf

- Grænland og Færeyjar:
  - Sjávarútvegur langstærsta útflutningsgreinin
- Ísland
  - Sjávarútvegur mikilvæg útflutningsgrein
- Kanada og Noregur
  - Sjávarútvegur mikilvægur á vissum svæðum

Álagning sérstakra skatta á sjávarútveg við N-Atlantshaf

- **Grænland**
  - Yfirleitt föst krónutala á kg
  - Mikil aukning í heildartekjum af veiðigjöldum á síðustu árum

- **Færeyjar**
  - Krónutala á kg aflamagns
  - Viðbótarskattprósenta á fyrirtækjaskatt (afnumið 2016)
  - Uppboð á aflaheimildum

- **Noregur**
  - Veiðigjald af löndunarverðmæti (eyrnarmerkt stjórnun fiskveiða)
  - Veiðigjöld af útflutningsverðmæti (eyrnarmerkt markaðsstarfi og rannsóknum)

- **Kanada**
  - Veiðileyfagjald frá 1996
  - Standa straum af ýmsum opinberum kostnaði
  - Lagt bæði á kvótaveiðar og sóknarveiðar

Mismunandi fyrirkomulag

- **Grænland**

  - Mikill hagnaður í sumum veiðum en miklar sveiflur
  - Mikið litið til gjalds sem kr/kg
  - Mikilvæg tekjuöflun fyrir ríkissjóð og stjórnvöld beinn þátttakandi í útgerð

INTELLECON

Mismunandi fyrirkomulag?

- **Færeyjar**

  - Uppboð á hluta af uppsjávarveiðum
  - Ekki fyrirhugað í botnfiskveiðum
  - Afla tekna fyrir samfélagið

INTELLECON

Mismunandi fyrirkomulag

- **Ísland**
  - Nokkuð almennt kerfi sem endurspeglar góða stjórn auðlindarinnar og hagkvæmni
  - Stjórnmálalega mikilvægt
  - Auknar tekjur í ríkissjóð

Mismunandi fyrirkomulag

- **Kanada/Noregur**
  - Eyrnarmerkt skattheimta til að greiða fyrir kostnað

INTELLECON

Atriði til umhugsunar

- Gamalt og gott viðhorf: „Það verður að sækja peningana þar sem peningarnir eru“
- Réttlætisrök nægja ekki sem rökstuðningur fyrir álagningu veiðigjalda
- Hagkvæm stjórn og nýting forsenda þess að hægt sé að skattleggja útgerð umfram aðrar greinar til langframa
- Álagning veiðigjalda, þar sem þau eru töluverð, er merki um, annað hvort
  - Góða auðlindanýtingu
  - Tímabundin búhnykk

Mikilvægt að skilja þarna á milli